

Německem a Velkou Británií sjednána byla, jako dovolatelka sama uvádí, teprve v prosinci 1924, tedy po vydání rozsudku prvního soudu, a její doslov není tuzemským soudům znám; nelze se jí tedy dovolávat v řízení oprávném, — nelze srovnávat její obsah s obsahem obchodní smlouvy mezi Československou republikou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska, a důsledky, jež dovolatelka z toho dovozuje, nemohou dojíti povšimnutí. V tomto sporu bylo řešiti jediné otázku, zda žalobkyně může již nyní na žalované žádati splnění smlouvy o dodání 5000 anglických liber po 33 Kč. Oba nižší soudy, nabyvše přesvědčení, že doba plnění dosud nenastala, a odpovědvše důsledkem toho ke zmíněné otázce záporně, právem zamítly žalobu pro tentokrát. Rozhodovati o tom, kdy bude žalobkyně oprávněna, domáhati se plnění na žalované soudy za tohoto stavu věci povolány nebyly. Výtku, že z rozsudku odvolacího soudu nelze vyčísti, za jaké situace žaloba přestane býti předčasnou, jest tudíž neodůvodněna. Tolik ovšem lze připustiti, že, chtěl-li odvolací soud poznámkou, že »při nynějším kursu anglické libry žalovaná trvá na svém smluvním právu, a znění smluvní doložky svědčí tomu, že bylo právo to vyhrazeno proto, aby byla vyvarována ztráta kolísáním kursu, které jest nezbytným úkazem doby poválečné«, snad vysloviti, že pro posouzení sporné otázky jest jediné nebo převážně rozhodujícím kurs anglické libry, — nebylo by lze s ním souhlasiti, poněvadž pravidelné poměry dopravní a platební ve smyslu, jak byl v tomto rozsudku vyložen, mohou nastati i tehdy, kdyby nynější kurs anglické libry se nezměnil, dokonce snad zákonně byl ustálen.

#### Čís. 4838.

**Třebas manželství nebylo rozvedeno (rozloučeno), avšak nastaly okolnosti, znemožňující manželské společenství, nelze se domáhati na manželce, by přijala manžela do společné domácnosti.**

(Rozh. ze dne 24. března 1925, Rv I 295/25.)

Žalobě, již domáhal se manžel na manželce, by ho přijala do společné domácnosti, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

#### D ů v o d y:

Dovolací soud nesdílí názoru odvolacího soudu, který byl též názorem prvního soudu a důvodem, z něhož vyhověno žalobě, že žalovaná není oprávněna, odpírati žalujícímu svému muži přijetí do bytu a společné domácnosti proto, že manželství nebylo rozvedeno (rozloučeno) a že nebylo žalované povoleno oddělené bydliště (§§ 107, 117 obč. zák. a § 382 čís. 8 ex. ř.). Jest pravda, že podle §u 93 obč. zák. není dovoleno manželům svémocně manželské společenství zrušiti, ale nutno připustiti, že mohou v manželství nastati takové okolnosti, které manželské spoluzití znemožňují, opodstatňují jeho zrušení, manželé však z té neb oné příčiny, ač by ony okolnosti důvod k rozvodu nebo rozluce zakládaly, neuznávají

za vhodné zažádati za rozvod nebo rozluku. Jsou-li tu takové okolnosti, nelze nutiti manžele, by v manželském soužití setrvali, pokud se týče je vrácením se do společné domácnosti nebo přijetím odešedšího manžela do ní obnovili. V případě, o který jde, žalovaná tvrdila okolnosti, nanejvýš příkoří žalobcem na ní a její rodině páchaná, pro která prý jest oprávněna spolužití se žalobcem neobnovovati a jej proto do bytu a společné domácnosti nepřijati. Podle stanoviska tuto vysloveného bylo tudíž okolností ty zjistiti, o nich důkazy provésti a podle toho, co by prokázáno bylo, uvážiti, zdali důvod k oděpení přijetí žalobce do bytu a společné domácnosti se strany žalované jest splněn.

**Čís. 4839.**

**Clausula rebus sic stantibus**, ujednáno-li výživné manželky před válkou a manželka si nevyhradila nároku na další zvýšení. § 1389 obč. zák. dlužno vykládati v ten rozum, že strany, o smíru jednající, neměly v tuto dobu vůbec příčiny, by myslely na poměry, jež by do jejich práv zhojně zasáhly, a o nichž mohly důvodně mysliti, že nenastanou.

(Rozh. ze dne 24. března 1925, Rv I 381/25.)

Při dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože v roce 1912 uzavřeli manželé smír, dle něhož zavázal se manžel platiti manželce měsíčně 200 K, bez ohledu na případné zlepšení nebo zhoršení hmotných poměrů manžela, jednou pro vždy a manžel slíbil nezávazně, že dle svého volného uvážení a libovolně, kdyby se jeho majetkové poměry zlepšily, aniž by tímto slibem jakkoli byl vázán, nějaký obnos měsíčně bude žalobkyni přidávati. V roce 1919 bylo manželství rozloučeno. Tvrdíc, že se její majetkové poměry zhoršily, kdežto majetkové poměry manželovy se zlepšily, a poukazujíc na pokleslou kupní sílu peněz, domáhala se manželka na manželi placení výživného měsíčních 5000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ve věci znovu jednal a rozhodl.

**D ů v o d y:**

Nemůže býti pochybnosti o tom, že manželství jest podle občanského zákona soukromou smlouvou občanskou a že nárok na její plnění, zejména i nárok na výživné jest právem soukromým, následkem čehož se mohou manželé těchto nároků dle své vůle vzdáti. V tomto sporu brání se žalovaný tím, že se žalobkyně vzdala notářským spisem ze dne 5. února 1912 zvýšení výživného a že žalobní nárok jest důsledkem toho neodůvodněným. Mezi stranami jest nesporno, že v notářském spise bylo ujednáno výživné na 200 K bez ohledu na případné zlepšení nebo zhoršení hmotných poměrů žalovaného jednou pro vždy a že žalovaný slíbil nezávazně, že dle svého volného uvážení a libovolně, kdyby se jeho poměry majetkové zlepšily, aniž byl tímto slibem jakkoli vázán, nějaký obnos měsíčně bude žalobkyni přidávati a že pro případ, že by se poměry majetkové žalobkyně zhoršily, nebylo v notářském spise nic usta-